

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat informacyjnych gatunków dziennikarskich, nabycie umiejętności wskazania podstawowych wyróżników tych gatunków i tworzenia krótkich informacyjnych form dziennikarskich.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- rozróżnia gatunki informacyjne,
- przedstawia, na czym polega specyfika tekstu informacyjnego,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu dziennikarskiego,
- analizuje różne teksty i wskazuje cechy charakterystyczne przekazu informacyjnego,
- poszukuje tematów będących źródłem tekstu dziennikarskiego.
- tworzy różne krótkie teksty informacyjne,
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – asocjogram, burza mózgów, dyskusja, plakat,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z tekstem i materiałem audiowizualnym,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Tworzymy teksty informacyjne*,
- materiały dla nauczyciela: *Tworzymy teksty informacyjne*,
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1.”, red. L.Adrabińska-Pacuła, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- komputer z dostępem do Internetu, m.in. stron:
http://www.canalpluscyfrowy.pl/mediastarter/cd/html/z03_03.html,
<http://akademiaumiejetnosci.com/documents/gatdzien1.pdf>; <http://przeglad.reporterzy.info/>
- komputer, tablica, arkusze papieru, flamastry.

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna (5 min.)

- Sprawdzenie zadania domowego polegającego na tym, że uczniowie mieli zaznaczyć w różnych dziennikach i tygodnikach teksty o charakterze informacyjnym i spróbować nazwać ich gatunki (nauczyciel może w ramach przypomnienia rozdać uczniom materiały z definicjami informacyjnych gatunków dziennikarskich; przykładowe definicje znajdują się w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Wybrani uczniowie prezentują efekty swej pracy.

2. Faza realizacyjna

a) Od flesza przez wzmiankę do notatki (informacji prasowej)/ praca redakcyjna indywidualna (18 min.)

- Uczniowie czytają w: „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1.*”, red. L.Adrabińska-Pacuła, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN informacje na temat różnic między wzmianką i notatką (*Ważne słowa*, str. 183) i odpowiadają na pytanie, co przede wszystkim różni oba gatunki.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie odnaleźli przykłady wzmianek i notatek w przyniesionych dziennikach. Chętni uczniowie odczytują przykłady tych gatunków w swoich materiałach prasowych.
- Uczniowie po zdobyciu dotychczasowych informacji i analizie różnych tekstów z prasy piszą najkrótsze teksty informacyjne (zapowiedź, wzmianka, notatka) na zadany temat (*Karta pracy, zad.1.*).
- Po ustalonym czasie uczniowie prezentują wyniki swej pracy na forum.

b) Artykuł prasowy – wyższa szkoła dziennikarstwa/ praca w parach i indywidualna (10 min.)

- Uczniowie wyszukują w przyniesionych przez siebie materiałach prasowych tekstów, które mają charakter informacyjny i są najdłuższe. Nauczyciel poleca uczniom, by wskazali, jakie tematy poruszają te teksty i jak są zbudowane . Uczniowie na podstawie zebranych informacji sami próbują stworzyć krótką definicję pojęcia 'artykuł prasowy'. Propozycje wybrani uczniowie prezentują na forum, a następnie zapisują (*zad. 2a z Karty pracy*)
- Uczniowie, pracując w parach, grupują zebrane teksty artykułów prasowych pod kątem ich tematyki i sposobu przekazywania informacji. Próbują je nazwać (np. artykuł naukowy, artykuł problemowy, sprawozdanie-relacja itp.) i zapisują tę klasyfikację (*zad.2b z Karty pracy*)

c) Z czego składa się artykuł?/ praca indywidualna (9 min.)

- Uczniowie zapoznają się z wybranym artykułem prasowym (przykład artykułu znajduje się w *Materiałach dla nauczyciela*) i zaznaczają w tekście elementy, jakie artykuł powinien zawierać (zwrócenie uwagi, że oprócz tytułu, lidu, teksty mają też śródtytuły i często cytaty z wypowiedziami różnych osób – tzw. wyimki.).
- Uczniowie zapisują samodzielnie notatkę o elementach artykułu prasowego : tytuł, lid, tekst podzielony śródtytułami, przytaczani wypowiedzi itp. (*zad. 2c z Karty pracy*).
- Wybrana osoba prezentuje efekty pracy na forum. Nauczyciel ewentualnie uzupełnia informacje uczniów.

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

3. Faza podsumowująca (3 min.)

- Podsumowanie zajęć i określenie, co jest najważniejszą cechą informacyjnych gatunków prasowych (przekazywanie „czystych” informacji) . Swobodne wypowiedzi uczniów na temat, czy w artykule możemy się spotkać nie tylko z informacjami (może pojawić się krótki komentarz, który jednak nie może przeważać nad treścią informacyjną, gdyż wtedy mamy do czynienia z artykułem publicystycznym).

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Wybierz z gazety dowolny artykuł, który cię zainteresował , a następnie przekształć go na inne dziennikarskie formy informacyjne: zabawkę, wzmiankę i notatkę.

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

KARTA PRACY

1. Napisz 3 krótkie teksty informacyjne na temat: *Dni Otwarte w mojej szkole*. W przypadku notatki pamiętaj o zastosowaniu schematu odwróconej piramidy i jej elementach (tytuł, lid, treść)

a) zapowiedź (zajawka)

.....

b) wzmianka (flesz, news)

.....

.....

.....

.....

c) notatka (informacja prasowa)

[illegible]

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

2. Na podstawie analizy wybranych artykułów uzupełnij poniższe informacje o tym gatunku informacyjnym

a) definicja pojęcia 'artykuł'

.....

.....

.....

.....

b) rodzaje artykułów (ze względu na tematykę)

.....

.....

.....

c) elementy kompozycyjne artykułu (krótko je scharakteryzuj)

[illegible]

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Definicje gatunków informacyjnych

Gatunki informacyjne

1. **Wzmianka** – jest najmniejszym gatunkiem informacyjnym. Odpowiada tylko na pierwsze trzy pytania: kto?, co?, gdzie?. To gatunek powiadamiający o pojedynczym fakcie, wydarzeniu. Najczęściej cały komunikat zawiera się z jednym, dwóch zdaniach.(...) jest składnikiem kroniki, przeglądu wydarzeń dnia(...).
2. **Notatka** – jest gatunkiem również powiadamiającym o zdarzeniu, ale w odróżnieniu od wzmianki – wzbogaconym o dodatkowe, poboczne, ale jednocześnie szczegółowe fakty, podawane statyczne.
3. **Infografia** - to informacja ilustrowana fotografią. Tekst ma tłumaczyć odbiorcom nie tylko to, co widzą na fotografii, ale dlaczego widzą dane zjawisko i co im się z tym obrazem kojarzy. Tekst nie może opisywać fotografii, ale ma być jej uzupełnieniem. Jest to więc typowa informacja udokumentowana fotografią zawierającą przenośnię bądź symbol.
4. **Zapowiedź** - informacja zamieszczona na pierwszych lub ostatnich stronach gazet lub czasopism zachęcająca odbiorców do przeczytania danych artykułów(...) znajduje się w niej najczęściej fragment publikacji lub czyjaś wypowiedź, ewentualne omówienie publikacji.
5. **Sprawozdanie** – prezentacja zdarzeń o wyjątkowym charakterze, które już się zakończyły i mają swój finał. Cechą charakterystyczną jest przedstawienie faktów w sposób dynamiczny, w porządku czasowym, możliwie wiernie, zachowując obowiązkowo chronologiczne następstwo zdarzeń, którego zmieniać nie wolno(...) nie charakteryzuje się osób biorących udział w wydarzeniu, ogranicza się jedynie do podania ich imion i nazwisk, tytułów, funkcji, zajmowanych stanowisk(...) Gatunek ten jest często utożsamiany z tzw. informacją własną(...).
6. **Relacja**- gatunek dotyczący zdarzeń, które jeszcze się nie zakończyły (...). Charakteryzują ją z jednej strony katalogowe podawanie faktów (data, miejscowość, najważniejsze wydarzenia, z drugiej żywe i barwne opisywanie przebiegu wydarzeń(...); mecze piłkarskie.
7. **Raport** – odmiana sprawozdania, w której dominuje chronologiczne przywołanie faktów, zestawienie ich w celu wywołania lepszego kontrastu. Dla uporządkowania faktów są one prezentowane dodatkowo w formie danych statystycznych na **apli** (płaszczyzna służąca jako podkład pod tekst, w celu jego szczegółowego wyróżnienia, podkreślenia).
8. **Korespondencja** – to rozbudowana informacja (...). Gatunek ten pozostawia piszącym swobodę w zakresie doboru tematyki i formy. W swych najprostszych postaciach upodabnia się do artykułów, felietonów, reportaży, a nawet listów.

(za: K. Wolny- Zmorzyński, A. Kaliszewski, W. Furman, *Gatunki dziennikarskie, teoria, praktyka, język*, Warszawa 2006)

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

2. Przykład artykułu prasowego

(źródło PAP, ze strony: <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/niemcy-polski-trop-w-sprawie-zrabowanych-dziel-sztuki/42w93>)

„Polski trop w sprawie kolekcji dzieł sztuki Gurlitta”

- Niektóre ślady obrazów ze zbiorów Gurlitta prowadzą do Polski - powiedziała Ingeborg Berggreen-Merkel w parlamencie (landtagu) Bawarii w Monachium. Szefowa "taskforce" informowała bawarskich deputowanych o aktualnym stanie badań skonfiskowanej dwa lata temu kolekcji zawierającej eksponaty zrabowane przez III Rzeszę.

Ingeborg Berggreen-Merkel, szefowa zespołu ekspertów badającego pochodzenie dzieł sztuki z kolekcji odnalezionej w Monachium i zawierającej eksponaty zrabowane przez III Rzeszę, powiedziała w środę, że istnieje polski trop w tej sprawie.

Polskie dzieła w muzeum Hitlera

Konsulat RP w Monachium podawał wcześniej, że w zabezpieczonych przez bawarskie władze zbiorach mogą znajdować się przedmioty z kolekcji polskich rodzin Lanckorońskich i Lubomirskich, ukradzione przez Niemców w czasie wojny. Część z nich przeznaczona była do planowanego przez Hitlera muzeum sztuki w Linzu, w Austrii. Matthias Henkel, potwierdził istnienie "polskiego śladu", odmówił jednak podania dokładniejszych informacji przed zakończeniem badań. Jak powiedział, niemieccy eksperci są obecnie na etapie nawiązywania kontaktu z polskimi kolegami, którzy mogliby pomóc stronie niemieckiej w ustaleniu pochodzenia obrazów.

Kolekcja Corneliusa Gurlitta

Posiadaczem cennej kolekcji malarstwa w początku XX wieku jest Cornelius Gurlitt. W jego mieszkaniu w Monachium na początku 2012 roku policja zabezpieczyła 1280 dzieł sztuki. Eksperti niemieckiego rządu przypuszczają, że blisko połowa zbioru może składać się z eksponatów zrabowanych przez władze III Rzeszy prawowitym właścicielom, głównie Żydom pozbawionym przez Hitlera po 1933 roku praw.

Cornelius Gurlitt odziedziczył ją po swoim ojcu, znanym marszandzie Hildebrandzie Gurlitcie. Historyk sztuki handlował na polecenie władz III Rzeszy obrazami uznanymi przez nazistów za "sztukę zdegenerowaną", pochodzącymi z muzeów lub skonfiskowanymi czy też odkupionymi po zaniżonej cenie od prawowitych właścicieli, w większości Żydów. Część obrazów mogła zostać skonfiskowana przez nazistów w okupowanej Francji.

Temat: Tworzymy teksty informacyjne

Kim są prawowici właściciele obrazów?

Władze Bawarii ukrywały przez długi czas fakt odnalezienia kolekcji. Dopiero w listopadzie 2013 roku o jej istnieniu poinformowały niemieckie media. Do kolekcji należą głównie dzieła artystów z początków XX wieku - Picassa, Chagalla, Noldego, Mackego, Matisse'a, Liebermanna i Dix'a. W domu kolekcjonera w Salzburgu, w Austrii odkryto niedawno kolejne, 60 obrazów. Powołana przez niemieckie władze komisja bada pochodzenie obrazów, starając się ustalić ich prawowitych właścicieli lub ich spadkobierców. Światowy Kongres Żydów i inne organizacje żydowskie oraz prywatni właściciele domagają się zwrotu obrazów oraz zmiany obowiązujących w Niemczech przepisów, przewidujących, że nawet skradzione, bądź nabyte w złej wierze dzieła sztuki stają się po 30 latach własnością ich aktualnych posiadaczy.